

Verschillende bivalven talrijk en dicht bewoond door het erwtenkrabbetje *Pinnotheres pisum*

Marie-Thérèse Vanhaelen

Nadat in de winterperiode 2004-2005 reeds overvloedig erwtenkrabbetjes werden gevonden in kokkels *Cerastoderma edule*, met onder andere 3 en éénmaal zelfs 4 *Pinnotheres pisum* in één kokkel (Vanhaelen, 2005), blijft deze kleine commensaal ons dit jaar verrassen door zijn aanwezigheid in de schelpen van volgende gastheren:

- Gewone mossel *Mytilus edulis*
- Krombekmossel *Mytilus galloprovincialis*
- Kokkel *Cerastoderma edule*
- Grote strandschelp *Macra corallina*
- Halfgeknotte strandschelp *Spisula subtruncata*
- Ovale strandschelp *Spisula elliptica*
- Stevige strandschelp *Spisula solida*
- Ovale otterschelp *Lutraria lutraria*

Mijn onderzoek liep vanaf het najaar 2005 tot einde mei 2006. Alle waarnemingen zijn van de Belgische Westkust.

Enkele buitengewone waarnemingen:

Begin november 2005 nam Lode Janssens een 20-tal *Spisula solida* mee van bij het strandhoofd in Ster der Zee, Koksijde voor consumptie. Eén exemplaar bevatte een erwtenkrabbetje. Zelf heb ik meermaals stevige strandschelpen gecontroleerd doch nooit erwtenkrabbetjes aangetroffen bij deze soort;

Op 28 november 2005 vond ik te Koksijde onder andere één levende ovale strandschelp *Spisula elliptica* van 2,7 cm breed; ze bevatte 1 levend wijfje *Pinnotheres pisum*. Het was daarenboven mijn allereerste vondst van een levendverse *Spisula elliptica* aan onze kust (zie artikel in dit nummer).

Op 4 december 2005 raapte ik in De Panne onder andere één kokkel *Cerastoderma edule* op; waarin 3 mannetjes *Pinnotheres pisum* samen zaten. Die dag vond ik eveneens 2 halfgeknotte strandschelpen *Spisula subtruncata* met elk 1 wijfje *Pinnotheres pisum*.

Op 21 mei 2006 was de verrassing groot: ik had slechts 3 grote levende kokkels verzameld; in de eerste vond ik geen erwtenkrabbetjes, maar beide andere exemplaren waren elk bewoond door 4 *Pinnotheres pisum*, telkens 1 wijfje en 3 mannetjes.

Op 10 februari 2006 bracht ik van het Koksijdse strand onder andere 2 halfgeknotte strandschelpen *Spisula subtruncata* mee; de ene was levend en bevatte 3 mannetjes *P. pisum*, de andere was uitgepikt, maar er zat nog 1 levend mannetje *P. pisum* in het doublet!

Slechts éénmaal (13 februari 2006 – Koksijde) controleerde ik 2 ovale otterschelpen *Lutraria lutraria*: één was bewoond door een zeer klein mannetje *P. pisum*

Soorten bivalven bewoond door een gewoon koppeltje (mannetje (m) + vrouwtje (vr))
P. pisum:

- Over de hele periode november 2005 tot eind mei 2006 controleerde ik 149 kokkels. 62 waren bewoond, 26 maal door 1 m en 1 vr in één kokkel.
- Op 47 grote strandschelpen waren er 25 positief; 12 maal ging het om een gewoon koppeltje.
- Krombekmossels: 6 onderzocht. 4 positief, 3 ervan bevatten een koppel.
- Gewone mossel: op 4 exemplaren waren er 3 bezet, 2 ervan door een koppeltje.
- Tot nu toe zijn er geen koppeltjes (m+vr) aangetroffen in *Spisula subtruncata*, *Spisula elliptica* en *Lutraria lutraria*.

Besluit

Het staat vast dat het erwtenkrabbetje *P. pisum* de laatste jaren aan onze kust zo talrijk aanwezig is, dat het bij wijze van spreken 'bijna niet meer weet waar kruipen'. De kokkel is momenteel blijkbaar de meest gegeerde gastheer, al wordt er ook gretig gebruik gemaakt van bovenvermelde bivalven. Misschien is het nu aangewezen om eens enkele andere bivalve-soorten te controleren, bijvoorbeeld het zaagje *Donax vittatus* en de tapijtschelp *Venerupis senegalensis*, soorten die allebei na stormen dikwijls vers voorradig zijn op de Westkuststranden.

Summary

The commensal crab *Pinnotheres pisum* keeps being encountered in a wide variety of bivalve molluscs along the Belgian coast.

Literatuur

VANHAELLEN, M.-TH., 2005. Nooit eerder waargenomen bewoningsdichtheden van erwtenkrabbetjes *Pinnotheres pisum* in kokkels *Cerastoderma edule* tijdens winter 2005 aan de Belgische Westkust. De Strandvlo, 25 (3/4): 72-75.

Ter Yde, I,
8670 Oostduinkerke